

ויקימדיה ישראל (עמותה רשומה)

מס' עמותה 58-047-643-01

(להלן: "העמותה")

דו"ח ועדת הביקורת לשנת 2017

לכבוד

האסיפה הכללית של ויקימדיה ישראל (ע"ר)

הנדון: דו"ח ועדת ביקורת

א. מבוא

מכוח תפקידה לפי סעיף 30 לחוק העמותות התש"ס, 1980 – מתכבדת ועדת הביקורת להגיש את המלצתה בפני האסיפה הכללית של העמותה, לצורך אישור הדוחות הכספיים והדוחות המילוליים של העמותה לשנת 2017. ועדת הביקורת עיינה בדוחות הכספיים ובדוחות המילוליים של העמותה ליום 31 בדצמבר 2017. הוועדה מצאה כי הנתונים המוצגים בדוחות הכספיים ובדוחות המילוליים תואמים את פעילות העמותה לשנת 2017, את מצבת נכסיה והתחייבויותיה ל-31 בדצמבר 2017 והינם בהתאם למטרות העמותה.

ב. התייחסות לפעילות העמותה בשנת 2017

ועדת הביקורת מברכת גם השנה את ועד העמותה על פעילות מוצלחת מאוד: קידום מטרות העמותה, שיפור הקשר עם הקהילה ועם המתנדבים, העמקת מגוון הפעילויות והרחבת המנגנון התומך השכיר.

להלן התייחסות לפרטי הדוחות הכספיים, בהתאם לסיווגם לפי מטרות העמותה:

1. קידום הידע וההשכלה בישראל באמצעות איסופם, יצירתם והפצתם של תכנים חופשיים.
 - 1.1 בשנת 2017, במסגרת מטרתה של העמותה לקידום הידע וההשכלה בישראל באמצעות איסופם, יצירתם והפצתם של תכנים חופשיים, פעלה העמותה הן באמצעות סיוע לוגיסטי לפעילי מיזמי קרן ויקימדיה (סיוע לוויקיפדיה ומיזמים אחרים, בארגון מפגשים וכנסים), והן באמצעות סיוע לאיסוף תוכן חופשי ויצירתו (ארגון WLM וסירי צילום), וכן שיתופי פעולה עם עמותות נוספות בתחום.
 - 1.2 נמשכו גם השנה שיתופי הפעולה עם הקהילה האקדמית, ועם גופי ידע ומורשת. בין היתר, המשיכו שיתופי פעולה עם הספרייה הלאומית בירושלים (נערכו סדנאות עריכה).
 - 1.3 במסגרת מיזם ה-GLAM, בוצעו הפעולות הבאות: נערך בבית התפוצות קורס גמלאים. הספרייה הלאומית בירושלים גייסה ויקיפד הבית לכחצי שנה מתוך צוות הספרייה.
 - 1.4 השנה נמשך הפרויקט המיוחד של שיתוף פעולה עם המרכז הבין-תחומי בהרצליה, במסגרת ויקי-קמפוס. כ-13 קורסים משתתפים בתוכנית, נכתבו כ-59 ערכים (שנה קודמת 23 קורסים).
 - 1.5 במהלך 2017 קטן מספר הערכים שנכתבו על ידי סטודנטים (כ-310 ערכים חדשים וכ-116 הרחבות, שנה קודמת כ-364 חדשים וכ-354 הרחבות)

- 1.6 במסגרת שיתוף הפעולה עם משרד החינוך, המשיכו להיערך סדנאות עריכה בוויקיפדיה למורים לעבודה בכיתה עם ויקיפדיה ככלי חינוכי-פדגוגי. התקיימו בשיתוף עם משרד החינוך ומטח שבע השתלמויות ייעודיות למורים שהגיעו לסיומם ובהן השתתפו 206 מורים.
- 1.7 נמשכו התוכניות בבתי הספר 'תלמידים כותבים ויקיפדיה' ו'תמונה עם ערך'. נערכו בהצלחה מיזמי כתיבה ומיזמי העלאת תמונות ב-36 כיתות ב-32 בתי ספר שונים, בהם השתתפו כ-1,040 תלמידים, שיצרו יחד 386 תוצרים משמעותיים, עם כ-143 הרחבות משמעותיות.
- 1.8 במסגרת הפעילות בחינוך שפה הערבית, במהלך שנת 2017 ויקימדיה ישראל פעלה ב-10 בתי ספר וערכה תחרות אחת לכתיבת ערכים לכבוד יום האשה הבינלאומי. סה"כ נכתבו כמאה ערכים, כשהיעד שנקבע בתחילת הפעילות היה 50 ערכים.
- 1.9 גם השנה התקיים פרויקט WLM (ויקיפדיה אוהבת אתרי מורשת), שהיה מוצלח מאוד בשנים קודמות, הן בשל המודעות הטובה שהושגה בפני ציבור חדש, והן בשל הכמות הגדולה של תוכן חופשי ותמונות איכותיות שנוספו (כ-5,300, בשנה הקודמת כ-9,100). הפרויקט כלל המשך שיתוף פעולה עם המועצה לשימור אתרים. גם השנה עודכנו הרשימות של אתרי עתיקות בישראל ומידע אודותיהם. בעקבות הערות הוועד, יבחן צוות WLM לשנת 2018 את הקריטריונים לבחירת תמונות זוכות ויפרסם אותם ואת תהליך בחירת התמונות.
- 1.10 גם השנה נערכה תחרות לשיפור עץ הקטגוריות, במהלכה שופרו כ-3,700 (ש"ק 11,300) קטגוריות. כמו כן, נערכה תחרות לכתיבת ערכים בנושאי אתרי מורשת, שבמסגרתה נכתבו 14 (ש"ק 17) ערכים חדשים.
- 1.11 נערכה גם תחרות לכתיבת ערכים על נשים. נכתבו 55 (ש"ק 40) ערכים בעברית ו-4 בערבית.
- 1.12 בתחרות כתיבה על מורשת לוי אשכול ומלחמת ששת הימים נכתבו 53 ערכים. ועדת הביקורת בדקה את אירגון התחרות ולא מצאה ממצאים מיוחדים.

2. שיפור שוויון ההזדמנויות בגישה לידע חופשי והנגשתו של הידע לכלל החברה בישראל.

במסגרת פעילות העמותה לשיפור שוויון ההזדמנויות בגישה לידע חופשי והנגשתו של הידע לכלל החברה בישראל העמותה תמכה כאמור שוב בפרויקט WLM, אשר תרם תוכן חופשי רב ותמונות לוויקישיתוף. יש לציין לטובה את ההצלחה החוזרת של העמותה בארגון וביצוע פרויקט WLM, יחד עם המועצה לשימור אתרים ורשות העתיקות, פרויקט בו צולמו אלפי תמונות חופשיות, באתרי מורשת ובאתרי עתיקות. חלק מהתמונות אף שולבו ביוזמת העמותה בערכים בוויקיפדיה העברית ובשפות אחרות.

3. קידום של מערכות מחשב ואינטרנט המשמשות לאיסוף והפצה של תכנים חופשיים בעבודה שיתופית, ובפרט אלה המשמשות במיזמים של קרן ויקימדיה.

במסגרת מטרתה של העמותה לקידום מערכות מחשב ואינטרנט המשמשות לאיסוף והפצה של תכנים חופשיים בעבודה שיתופית, ובפרט אלה המשמשות במיזמים של קרן ויקימדיה, ביצעה העמותה את הפעולות הבאות:

- 3.1 המשיכה העמותה לעודד את קהילת המתנדבים המקומית לשיפורי תוכנה, שקמה לאחר האקתון ב-2016 ושנפגשה השנה כ-10 (ש"ק 6) פעמים.
- 3.2 ויקימדיה ישראל שלחה נציגה אחת להאקתון הבינלאומי בווינה.
- 3.3 צוות מתנדבים מטעם ויקימדיה השתתף בהאקתון של הספרייה וזכה במקום הראשון.

3.4. ביוזמת העמותה ובתמיכתה, שופרה השנה הלומדה המיוחדת המלמדת כיצד לערוך בוויקיפדיה. הלומדה הושקה בספטמבר 2015 ודרכה נרשמו עד כה יותר מ-2,700 משתמשים חדשים. כלים נוספים הוכנו לעזרת מערכי האקדמיה והחינוך, ביניהם, הוכן סרט הדרכה ומצגות (גם בערבית), מדריכים וגיליונות הערכה.

3.5. בשנה הקודמת נפתח אתר אקדמיה חדש: <http://edu.wikimedia.org.il> המעודד את כתיבת הערכים במסגרת קורסים אקדמיים.

4. קידום הבירור והמחקר של שאלות חברתיות, תרבותיות, ויישומיות הנוגעות לתכנים חופשיים.

4.1. במסגרת מטרתה של העמותה לקידום הבירור והמחקר של שאלות חברתיות, תרבותיות ויישומיות הנוגעות לתכנים חופשיים, השתתפה העמותה במספר כנסים בינלאומיים.

4.2. העמותה השתתפה בשנת 2017 בכנס ויקימניה שהתקיים במונטריאול שבקנדה. נציגי העמותה השתתפו בהרצאות ובמפגשים בינלאומיים. העמותה השתתפה בהוצאותיהם של יו"ר הוועד ושל המנכ"לית, אשר ייצגו את העמותה בדיונים השונים. ניתנו גם 2 מלגות לוויקיפדים מתנדבים אשר נבחרו על ידי ועדת המלגות הבינלאומית.

4.3. להאקתון וינה נשלחה נציגה אחת.

4.4. לכנס הצ'פטרים נשלחו 3 נציגים.

4.5. בכנס הגיוון בשוודיה ייצגה את העמותה נציגה אחת, שקבלה מלגה מלאה מהמארגנים.

על פי המלצת ועדת הביקורת משנים קודמות, גם השנה נקבעו המלגאים על פי קווים מנחים ברורים לבחירת נציגי העמותה המשתתפים בכנסי ויקימניה ולמתן מלגות להשתתפות בכנסים.

5. קידום וייזום של פעולות התנדבותיות למען מטרות העמותה.

1. במסגרת מטרתה זו, יזמה העמותה אירועים למען קהילת הכותבים, ובהם ארגון שני מפגשי ויקיפדיה.

2. העמותה הגיעה לכ-4,366 אנשים (שנה קודמת – 4,350). ערכים שנכתבו בתמיכת העמותה: כ-1,663 (שנה קודמת – 1,340). מספר תמונות שעלו לקומונס: כ-6,300 (שנה קודמת – 10,700).

3. בשנת 2017, התקיים קורס וירטואלי ראשון מסוגו מסגרת ויקי-נשים בו השתתפו 8 משתתפות שכחציתן נשארו פעילות במידה זו או אחרת. 110 ערכים נכתבו במסגרת מיזם ויקי נשים.

4. קהילת ויקימילון התרחבה גם היא. בסוף שנת 2016 נערכה תחרות לכתיבת ערכים מילוניים חדשים, עם חבר שופטים מכובד. התחרות הסתיימה בתחילת 2017 ונכתבו במסגרתה כ-90 ערכים.

5. ב-6 בספטמבר 2017 ערכה העמותה אירוע מפואר ביפו לציון עשור להקמת העמותה. במהלך האירוע חולקו אותות כבוד לגופים הבאים: אוניברסיטת חיפה, ארגון האינטרנט הישראלי, הרב שי פירון, שר החינוך לשעבר ואורך הלמן (לשעבר ממשרד המשפטים) והוקרן סרט שהוכן במיוחד לאירוע.

6. ב-20 בינואר נערך כנס לציון 16 שנים לוויקיפדיה, בבית הוורד בגבעתיים, בהשתתפות כ-80 כותבים בוויקיפדיה.

7. ב-21/7/17 התקיים פיקניק בפארק הירקון לציון יום הולדת 14 לוויקיפדיה העברית. באירוע השתתפו כ-45 משתתפים.

8. ב-12 דצמבר 2017 נערך במקווה ישראל אירוע לחלוקת פרסים למשתתפי תחרות ויקיפדיה אוהבת אתרי מורשת.

9. נערכו השנה 2 מפגשי עורכים בוויקיפדיה: מפגש הטמעת תמונות מ-WLM בערכים ומפגש כתיבת ערכים בנושאי אתרי מורשת.

10. נערכו השנה גם 3 מפגשים במסגרת ויקייטנה (קבוצת הוויקיפדים הצעירים), שלושה מפגשי המשך של קבוצת הגימלאים ושתי הרצאות.
11. התקיימו 8 סיורי "אלף מילים" ואלפי תמונות נתרמו לויקישיתוף.
12. פרויקט צילום אישים המשיך השנה ונוספו 3 תמונות.
13. העמותה המשיכה השנה בתמיכתה בעורך ויקיפדיה שהוטרד על ידי טרול.
- ועדת הביקורת מברכת על השיפור המשמעותי בניהול הקשר עם קהילת העורכים בוויקיפדיה והרחבת מאגר המתנדבים הפעילים, שבוצעו על ידי העמותה.**

6. פעילויות נוספות

- 6.1 ועד העמותה לא ניהל השנה דיון בהתייחס לקביעת יעדי העמותה, החזון והאסטרטגיה, מאחר והתנועה קיימה דיון מעמיק בנושא יחד עם הקהילה העולמית. ויקימדיה ישראל השתתפה בתהליך בכל שלביו ותאמץ את תוצאותיו לכשיגיעו.
- 6.2 השנה עודכן נוהל נסיעות לחו"ל. ההחזרים הועלו ל- 75% מתעריפי מחלקת המדינה האמריקאית והוחלט שאין צורך בהצגת קבלות (כפי שמקובל בקרן ויקימדיה העולמית).

ג. הרצאות והדרכות של חברי העמותה

גם במהלך שנת 2017 התנהלו עשרות הדרכות, סיורים והרצאות של מתנדבים מטעם העמותה בפני ציבורים שונים. כמו כן, בוצעו הרצאות על ויקיפדיה והדרכות לעורכים חדשים.

הנהלת העמותה ערכה חישוב כי בשנת 2017 בוצעו כ-4,909 (2016 - 5,941, 2015 - 5,240) שעות התנדבות של מתנדבי העמותה (בשווה כסף של כ-132,000 ₪).

בהתאם להמלצות ועדת הביקורת משנים קודמות, המשיך למסד ועד העמותה את נושא ההדרכה ושיכלל את חומרי ההוראה, כמו מצגות לדוגמה, תיאום תאריכי הדרכות וכד'. מתחילת שנת 2015 מעסיק הוועד רכזי הוראה, שתפקידם לעזור בנושאים הנ"ל.

חברי ועדת הביקורת מברכים על ההתקדמות בתחום וממליצים לוועד להמשיך ולמסד נהלי הדרכה ולהתייחס לנושאים השונים הספציפיים המתייחסים אליו. נושאים כמו: דרכי הוראה לקהלים שונים, מצגות לדוגמה, רשימת מסרים ממוסדת, קביעת מדריכים מול תאריכי הדרכה וכד'.

ד. הרחבת מספר חברי העמותה

דוחות קודמים של ועדת הביקורת התריעו בעבר בפני ועד העמותה כי מספר המתנדבים בעמותה מועט, יחסית להיקף הפעילות. נאמר בעבר, שעל ועד העמותה לפעול למציאת מתנדבים נוספים ומקורות מימון נוספים על מנת לאפשר המשך העבודה על הפרויקטים הרבים.

בשל הערה זו בוצע בשנים שעברו שינוי בתקנון העמותה והחלטה על החזרי נסיעות לחברי העמותה על פעילותם (במסגרת המותר בחוק), וזאת על מנת לעודד פעילים נוספים להצטרף לפעילויות העמותה, ולהשתתף בישיבותיה. צעד נוסף שננקט בעבר היה הפחתת דמי החבר בעמותה.

בשנת 2017 עלה מספר החברים בעמותה ל-53 חברים (2016 - 42, 2015 - 50). כמו כן, גדל במקצת גם מספר המתנדבים הפעילים בעמותה.

צעד משמעותי לקשר עם המתנדבים, שערך ועד העמותה ב-2014, היה תחילת העסקת "רכז/ת קהילה" שבין תפקידיה/ו גם נושא גיוס ושימור מתנדבים. **עם זאת, בשנים האחרונות, המשרה אוישה שלא באופן רציף.**

ועדת הביקורת מברכת על המגמה של עליית מספר החברים בעמותה, המהווים בסיס לפעילות המתנדבים ומקווה להמשך המגמה.

ה. עובדים בשכר

להלן סקירה על מצבת העובדים בעמותה ב-2017 :

שם העובד/ת	תפקיד	תקופת עבודה ב- 2017	הערות
מיכל לסטר	מנכ"לית	12 חודשים	
שי כץ	רכזת חינוך בשפה העברית והדרכה	10 חודשים	חופשת לידה
איתמר נחמה	רכז חינוך בשפה העברית והדרכה	3 חודשים	מחליף של שי כץ
חן אלמוג	רכזת פעילות ואקדמיה	חודשיים	סיום תפקיד אחרי 4 שנים
קרן שצמן	רכזת אקדמיה	10 חודשים	החלה לעבוד במרץ
רן לי און	רכזת קהילות	9 חודשים	סיים את תפקידו לבקשתו
טל גרינשפן	רכזת קהילות	חודשיים	אי התאמה לתפקיד. עזיבה בהסכמה
מוחמד אבו אל אלגהיא	רכז חינוך בשפה הערבית	7 חודשים	לבקשתו סיים את העבודה
מוחמד דיאב	מורה בפרויקט בטמרה	חודשיים	על פי הסכם עם עיריית טמרה.
בן צבי ירדן	רכזת פעילות ואדמיניסטרציה	10 חודשים	סטודנטית. לא הצליחה למצוא התאמה בין ימי הלימודים לעבודה
נסה חגי'אזי	מורה בפרויקט בטמרה	חודש	על פי הסכם עם עיריית טמרה.
מונטה רון	מפתח	חודשיים	עבודה לפי שעות. חייל. חסר הניסיון המתאים
מקבולה נאסר	רכזת חינוך בשפה הערבית	3 חודשים	לבקשתה סיימה את העבודה
מואסי בכריה	רכזת חינוך בשפה הערבית	חודשיים	החלה לעבוד בנובמבר

צוות העמותה מונה בעיקרון כ-6 משרות: מנכ"לית, רכז/ת חינוך בשפה העברית, רכז/ת חינוך בשפה הערבית, רכזת אקדמיה, רכז/ת קהילות ורכזת פעילות ומשאבים. כמו כן, נשכרים עובדים ייעודיים למטרות מוגדרות. עם זאת, יש לציין שבהמשך לתופעה שראינו בשנים קודמות, גם השנה היו חילופי עובדים רבים. ועדת הביקורת רואה קושי רב באי רציפות תעסוקתית, יצירת עומס על העובדים וחשש לאיבוד ידע ארגוני.

יש לציין גם שאי מילוי מלא של משרת רכז קהילה או משרת רכז חינוך בשפה הערבית, עלול להתבטא גם באי השלמת פרויקטים שיועדו להם בתוכנית העבודה.

ו. ניהול כספים

ועדת הביקורת סקרה במשך השנה את אופן ניהול הכספים והנהלת החשבונות במשרדי העמותה, והתרשמה לטובה מהניהול המדויק והאמין. מספר קטן של הערות שהועברו במהלך השנה תוקנו מיד. יש לציין שגם משלחת של הקרן הבינלאומית, בה היו חברות וינפרד אוליף ודלפין מנארד, בספטמבר 2016, ציינה לשבח את הניהול הכספי הטוב של העמותה. ועדת הביקורת השתתפה בהליך הגיוס של מנהלי חשבונות חדשים לעמותה. יש לציין כי על פי הדוח הכספי, המשיכו לגדול השנה ההכנסות, עלות הפעילויות והוצאות ההנהלה והכלליות. חלק מעודף ההכנסות של שנת 2017 הועברו לקרן מיוחדת למימון כנס גלאם בשנת 2018.

הכנסות

כאמור, גם השנה גדלו ההכנסות בדוח הכספי. כבשנים עברו, עיקר ההכנסות מגיעות מהקרן העולמית. השנה החלה העמותה לקבל גם תמיכות מגופים חיצוניים נוספים.

הסכום שנזקף בעין לשווי התרומה הנמדדת משעות עבודתם של המתנדבים, הערכים הנכתבים והתמונות המועלות לויקישיתוף גדל השנה. גידול זה נזקף גם להגדלת היקף המתנדבים ושעות ההתנדבות, וגם לשיפור מערכת המדידה של התרומות בשווה כסף ובמתנדבים. השנה הסכום עמד על כ-845,000 ש"ח (2016 - 1,120,000) (כולל האקטון), (2015 כ-770,000).

כמו כן, נמשך וגדל שיתוף הפעולה עם גופים אחרים, הנותנים חסויות ומענקים לפרויקטים ספציפיים, כמו חסויות לקהילה בערבית, חסות להאקטון, חסויות לתחרות ויקיפדיה אוהבת אתרי מורשת וחסות לויקי-נשים.

להלן סכומים מעוגלים להכנסות העמותה העיקריות:

מענק מהקרן הבינלאומית	865,000
הכנסות מתביעות ייצוגיות	120,000
תרומות	86,000
שיתופי פעולה	7,000
חסויות	4,000

ועדת הביקורת מברכת על הרחבת מגוון ההכנסות.

ז. ועד העמותה

באישור האסיפה הכללית, הורחב ועד העמותה והחל לכלול כבר מתחילת 2014 גם חברים חיצוניים שתרמו לו מניסיונם ומקצועיותם. נבחרו אז פרופ' שיזף רפאלי ופרופ' קרין נהון. השנה החליטה האסיפה הכללית לקיים בחירות לוועד העמותה אחת לשנתיים. ועד העמותה נפגש בערך פעם בחודשיים. כמו כן, מועברים עדכונים שוטפים מצוות העמותה לוועד, באמצעות הדואר האלקטרוני ושיחות טלפוניות. ועדת הביקורת משתתפת בכל הדיונים. ועד העמותה מתעדכן באופן שוטף לגבי ביצוע תוכנית העבודה מול התכנון התקציבי. סטיות מוסברות על ידי המנכ"לית.

ח. סיכום והמלצות

חברי ועדת הביקורת של העמותה נוכחים בכל ישיבות הוועד ומכותבים באופן שוטף לכל התכתובות הפנימיות של ועד העמותה.

ועדת הביקורת עוקבת באופן שוטף אחרי השימוש בסעיפי תקציב העמותה ואחר פעילותה של העמותה בהתאם למטרותיה.
ועדת הביקורת תציין כי הערותיה הוגשו ליו"ר הוועד להתייחסותו, והתייחסות זו נלקחה בחשבון בעת כתיבת הדוח הסופי.

אשר על כן הננו ממליצים לאסיפה הכללית לאשר את הדוחות הכספיים והדוחות המילוליים.

תאריך : 21.03.2018

עובד כהן

ת"ז 022649180

חבר ועדת הביקורת